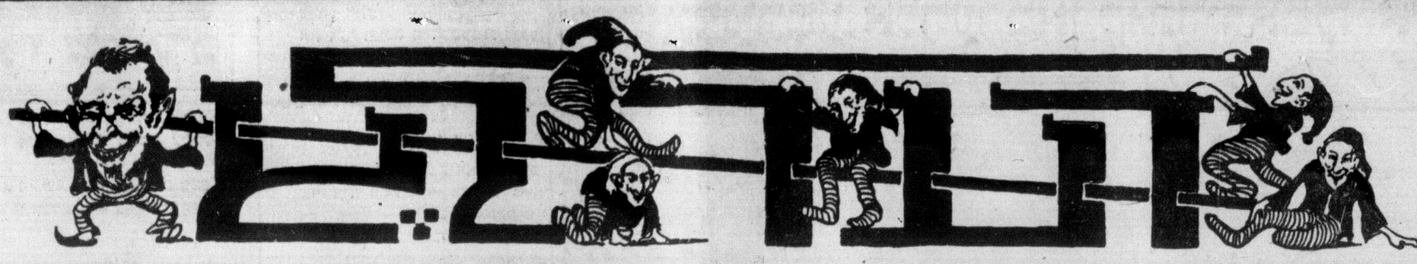

נעשמעלט א רב אויף די פים

פון שלמה שמולעוויטש.

שפריצען

פון יהושע זינגער

א איד פרענט אן, אין א בריף צום „זשורנאל" דעם פּלאץ אין דער גמרא, וואו עס ווערט אונז געזאגט, וועלכער איז דער לעצטער ארגן אינ'ם מענשליכען קערפער.

איך קען דאָס אייך זאָגען, אָהן דער גמרא, מיסטער!

דער לעצטער ארגאן פונ'ם מענש־ליכען קערפער איז, א ווייבערשער צונג.

* * *

דער גרינער אלטער איד, פון מיין נעפּסס־דאָרף, פרעגט מיר:

"קען געבען, פאר א איידישען טאטען, א טיפּערער שמערץ, ווי אז די קינדער פארגעסען זיך גאר, אז עס איז חנוכה?"

"אה, יע, זיידע! אט נעהמט מיר, מיינע קינדער וויסען, נעבאך, גאר אינ־גאנצען ניט, אז עס איז דאָ א חנוכה!"

* * *

"פאר קריסט סיק!" שרייט אויס דער מאן צו דער פרוי, "קענסטו שוין ניט נעפּינען עפּעס קליין איין גוטע זאך צו זאָגען וועגען מיין גאנצע פאמיליע!"

"אה יעס, איין גוטע זאך קען איך וועגען זיי יע זאָגען", ענטפערט קאלט די פרוי, "זיי זענען אלע נעווען דאָגענגען, אז מיר זאָלען ביידע חתונה האָבען".

* * *

א קאָרעספּאָנדענט שרייבט, אז אין כינא, קען מען סייוואן א מענשענס לע־בען פאר אין דאָלאר מיט 85 סענט.

ביי אונז קענט אויכער סייוואן א מענשענס־לעבען זענען אויכער ניט בלויז א בלאָז מיט אייער האָרן!

* * *

זונטאג בייטאג אין קאָלעדוש סטריט, ווען דער גלח איז אריס פון טשויטש, האָט ער דערזוכט וואקלענדיג א שיכור'ן מאן.

פרעגט ער אים: "ווייסטו דען ניט, מענ, אז שנאפס איז דעם מענשענ'ס ארגאסטער־שונא?"

"אבער אויכער האָט דאָך אליין אין דערפריה געפרעדיגט, אז א מענש דארף ליעבען זיין שונא?"

"יעס, אט דאָס שרייט איך דאָך טאקי, א שונא דארף מען ליעבען, אבער ניט איינשלינגען!"

* * *

איינער פון די אידישע קאנדידאטען איז אריין אין רעסטאראן עסען דינער. די ווייטערקע איז צוגעגאנגען אין געפרעגט, וואָס פאר א פאר־שפּיין ער וויל.

ער האָט דאָך אבער גיוואלט אביסעל א קענווטע טאן, ניט ער זאָל איהר א שמייכעל:

"האָט איהר א וואוס, מיס?"

"אה, נין, איך האָב ניט קיין וואוס, איך האָב געפּילטע־קישקע, אדער געהאק־טע הערינג!"

* * *

דער פרעזידענט פון מיין קאָנגרע־גיישאן, האָט זיך באריהמט, אז ער איז געבענשט פון גאָט, מיט גאר א זעלטענעם זכרון; קוים נעהמט ער עפּעס אריין אין קאָפּ, וויס ער עס שוין ניט פארגעסען, לעולם ועד, אויף אייביג!

* * *

פרעג איך איהם, פארוואָס ער האָט פאָרגעסען, אז ער האָט מיט דריי חדשים צוריק ביי מיר געהאט דאָקטוירעס, צו רודערט מיט שטורעס, אזוי ווי עס גרייט זיך צו שטירצען א טורעס...

"אה", זאָגט ער, 'דאָס האָב איך ניט אריינגענומען אין קאָפּ, דאָס האָב איך אריינגענומען אין מיין קעשענע!"

* * *

איך בין געווען אויף א קאָנצערט, א חזן, האָט ווי געווהנלעך, אננעפאנגען זינגען "איטאליענישע אפּערא".

"ער זינגט מיט געפיהל!" האָט אויס־גערופען איינער.

"ווען ער וואָלט נעהאט געפיהל, וואָלט ער ניט געזונגען!" ענטפערט איהם זיין שכן.

* * *

א אידישער דרעס־מאנופעקטשורער האָט נעהאט אן עסק מיט א פירמא, וועלכע האָט געמאָהנט ביי איהם געלט. די קיים האָט נעדארפט פארקומען פאר א נעווייסען דושארוש. זאָגט דער איד צו זיין לאָיער, איך גלויב, אז עס וועט גוט זיין, ווען איך שיק אריין דעם דושארוש א מתנה, א שהנע דרעס פאר זיין פרוי.

"נאָט באהיט!" שרייט אויס דער לאָיער, "וועז דו טהוסט דאָס, ביסטו א פארפאלענער. ער וועט אויף להכעיס דיר מאכען פארשפּיעלען, איך קען איהם אזא נאטור האָט ער."

די קיים איז פארגעקומען און דער איד האָט נעוואונען. רופט זיך אן דער לאָיער, "אבער וועז דו שיקסט איהם די מתנה, וואָלסטו זיכער פארשפּיעלט!"

זאָגט דער איד: און איך האָב טאקי יא נעשיקט!

"דו האָסט איהם נעשיקט א מתנה?" רופט אויס דער לאָיער ערשטוינט.

"יעס, איך האָב איהם נעשיקט א סילקענע דרעס פאר־זיין־פרוי־נאר איך האָב אונטערנעשריבען, אז דאָס שיקט איהם די פירמא, וואָס האָט נעמאָהנט ביי מיר בי געלט!"

דאָס דריידעל

(במקום בעלזאנאָ)

פון אברהמ'ל.

דאָס דריידעל זיך קרייזעלט
אין רודערט מיט שטורעס,
אזוי ווי עס גרייט זיך
צו שטירצען א טורעס...

דאָס בלייערעל דרעהט זיך
אהן אפּשטעל, אהן מנוחה,
די אותיות פארשווינדען
אין זיין זאוערוכע...

מען ווייסט, דאָס זיך, באלד וועט דער טענצערל פאָלען,
זיין כח מוז אויסגעהן,
ער האָט ניט קיין קוואָלען...

אט נעהמט ער, דער "העלד" שוין זיך "מודים" צו בוקען,
און שטרעקט זיך באלד אוים — מיט א "שין" אויף זיין רוקען...

נאר כל זמן עס צאפּעלט
אין איהם נאך דער פיעבער
פון יענע צוויי פינגער.
וואָס דרעהען איהם איבער, —

איז אלץ נאר געשאָפּעלט
זיך מונטער אין קרייזען,
אין לייכטער פון גומי,
זיין בליי איז, אין אייזען...

דאָס בלייערעל דרעהט זיך
אין בורטשעט מיר אננטער:
דו מעגסט זיך דאך שהמיען,
דו בחור נעזונטער.

עס טראָגט מיך צו שוועבען
אין העלטען אין היצען,

אין מאָגען מיין פוסטען
זיך רודערט פון רעגונג,
מיין איינציגער פיסעל
איז פול מיט באוועגונג...

קוים האָב איך געליטערט
אמאל זיך אין פייער,
שוין הויבט עס מיך, וויעט מיך
אין לופט אין דער פרייער...

און דו, מיט דיין גייסט פון
פיעל שטורעס אין גלויבען,
וואָס ברעכען דארף טרעפּס
ווי גלעזערנע שויבען,

אין מאָבען א וועג זיך
צו פרייהייט אין זונען
מיט אייזערנע פליגלען

דאָס דרייטעל

פון אברהמ'ל.

דאָס דרייטעל זיך קרייזעלט
אין רודערט מיט שטורעס,
אין וואָלקען אין שטורעם
אין דונער אין רעגען,
מוז שניידען דאָס שווערד, אין
"דאָס בליי זיך באווענען"...

דאָס בליי זיך באווענען
מוז אהן א הפסקה,
אין קיינעם ניט שענקען
קיין מיטלייד אין צדקה...

מיט גלויבען אין הארצען
אין פרייהייטס אידיען —
באזיגען א מאכט קענען
קליינע ארמייען!

ניט שפּיעל זיך אין דריידעל!
איך האָב ניט אין זינען
צו מאכען פארלירען
דיך, אדער נעווינען...

איך שוועב אין איך וויעג זיך,
ווי א זאוויערוכע
דער שטורעם מיין היים איז
דער קאפּ — מיין מלוכה...

אין מיט מיין באווענגונג
פארשטעל איך פאר לייטען
דעם "נס גדול היה"
פון מיינע פיער זייטען...

איך וויל ניט, איהר זאָלט אייך
אויף נסים פארלאָזען,
אין וואָלטען פאר'חלש'ט
אויף רענען, ווי גראָזען.

ביז גראָבע "יונים"
איך וועלען צוטרעטען —
פון שווארצע נעלענערס
הערוואכט סיועטען!

* * *

איך וויל ניט, איהר זאָלט אייך
אויף נסים פארלאָזען,
אין וואָלטען פאר'חלש'ט
אויף רענען, ווי גראָזען.

ביז גראָבע "יונים"
איך וועלען צוטרעטען —
פון שווארצע נעלענערס
הערוואכט סיועטען!

שוועגנגערע פרויען

פאר וועמען פיעלע אפּפיהר־מיטלען זיינען שעדליך.
קענען מיט זיכערהייט נעהמען

עקם־לאקם

(אין ענגליש EX-LAX)

דער געשמאקער און אומשעדליכער
אפּפיהר־מיטעל

עקם־לאקם פיהרט אפ אהן שמערצען אדער קרעמפען און ווירקט נאטירליך, אזוי ווי די נאטור אליין. עקם־לאקם איז א פאמיליען־מעדיצין און איז גיט פאר דאָס שוואכ־סטע קינד, פונקט ווי פאר דעם שטארקסטען מאן.

עקם־לאקם קומט אין 2 פארמען: „טשאקאלאד" און „פיג פליוואר" (פיינען).

אין אלע דרוג סטארס.

דער ערשטער עלעקשאן מיטינג

(כמו א באריכט)

אויפ'ן בינע שטעהט א רערנער אין העדט:

חברים און חבר'טעס! א גרויסער פילאזאף האט באהויפטעט, אז דאָס רוב וועהלער שלאפען אין בעטען.

חברים און חבר'טעס! וואָס הירשעט איהר ווי פערד? וואָס כארטשעט איהר ווי די אויזלען? קאטשקעס, וואָס איהר זייט, לאזט אויסריידען א וואָרט!

ליבע חברים און חבר'טעס! מאכט ניט'קיין גוואלדען, שרייט ניט, הוסט ניט, פייפט ניט! אז איהר וועט הוסטען און פייפען אין שרייען, וועלי איך מוזען אויפ־הערען...

וואָס, איהר פייפט נאך?... זעהר גוט, פייפט, ווער לאזט אייך ניט פיי־פען? אבער צו וואָס דארפט איהר נאך ווארפען אויף מיר פארשטונקענע אייער און שטיקער עפּעל?....

חברים און חבר'טעס! אויב איהר ווילט דוקא אויף מיר ווארפען פארפויל־טע עפּעל, קען איך אייך ניט פארווערען, אבער צו וואָס זאלט איהר מיר לעבען, דארפט איהר נאך אויף מיר ווארפען שטולען מיט ביינקלאך?

חברים און חבר'טעס! זאָגט מיר, ארבא, וואו איז אייער שכל? אט זעהט מען שוין ווארפען אויף מיר דעם טיש אויך!...

פע, איך האָב פיינט אזעלכע קאטא־ווערען, עס איז גוט אמאל א וויץ, א שטי־פערי, אבער ווארפען אויף מענשען טי־שען מיט ביינק — איז שוין אביסעל צו־פיעל!

וואָס, איהר הערט טאקע ניט אויף? זייט איהר דאך אמת'ע רוצחים, נראבע יוננען! איהר קענט דאך מיר אזוי אוועק־הרג'ענען! וואו איז אייער וישר, אייער מענשליכקייט? איך בין דאך א טאטע פון פינף קינדער. וואָס, איהר ווילט מיר טאקע ניט הערען? אויב אזוי, הייסט עס, אז איהר ווילט ניט איך זאל פארוע־צען מיין רעדע... זעהר שעהן! אבער — ליבע חברים און חברטעס! צי זייט איהר מישוגע נעווארען, צי וואָס? וואָס צוהאקט איהר עפּעס די טריבונע אונטער מיר? וואָס שלעפט איהר מיר עפּעס פאר די הויזען?...

גראביאנעס, וואָס בוכטשעט איהר אין מיר אריין? פארוואָס קומט מיר צו בוכטשען?

יאטען! א פגירה זאל אויף אייך קו־מען! איהר ווילט מיר ניט הערען? זעהר גוט! אבער צו וואָס דארפט איר צונע־מען די טריבונע אויף שטיקלאך?...

ניט, שלעפט ניט! שלעפט ניט אוועק פון אונטער מיינע פיס די לעצטע ברעט, איך וועל פאלען...

טשעפעט ניט, העי! וואָס, איהר שלעפט טאקע די לעצטע ברעט אויף? שעהנע מענשען, שלעפט מיר ניט ביים קאלנער, וואָס בין איך עפּעס — א זעקעל קארטאפּעל? שטופט מיר ניט אזוי, איך וועט מיר דאך אנידערוואַרפען! הערט אויף מיר זעצען אין די פלייצעס, הערט אויף, איך האָב פיינט לצנות!... פע, איך וועל שוין פאר אייך מעהר ניט האלטען קיין עלעקשאן רעדעס — א מכה!...

ס'איז קיין רמיון נישטא

א רב האָט אמאל געהאט עפּעס אן ענין מיט א גביר אן עם־הארץ. כדרך חטבע האָט דער גביר ארויסגעוויזען דעם עם־הארץ זיינעם און דעם רב זייער גראב באהאנדעלט.

— דו ביסט — זאָגט איהם דער רב — א גראבער יונג, ווי א לאבען ברויט.

— רבי — חידושט זיך דער גביר — וואָס פאר א רמיון איז עס?

— אט דאָס מיין איך טאקע — שמייכעלט דער רב — דו ביסט אזא גרא־בער יונג, אז ס'איז צו דיר ניטא קיין רמיון.